

2012

ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

ИЗБРАНИ ТЕМИ, АПРИЛ 2012

- ▶ Обзор на макроикономическото състояние и политики
- ▶ Текущо икономическо развитие
- ▶ Основни икономически индикатори
- ▶ Актуално състояние и обзор на държавния дълг

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

Дирекция „Икономическа и финансова политика“
Министерство на финансите

— ОБЗОР НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ И ПОЛИТИКИ

- В годишния си доклад от 28 май 2012 г. **Moody's потвърди рейтинга на страната на Ваа2 и отново определи перспективата за страната като стабилна.** Агенцията изрази положителна оценка по отношение на текущото развитие на България и отчете стабилната фискална позиция на страната, изразяваща се в нисък бюджетен дефицит и държавен дълг. Агенцията потвърди и стабилността на валутния борд, особено след като режимът премина успешно изпитанията на световната криза.

Според анализа на Moody's, основните рискове, пред които страната може да се изправи, са свързани най-вече с високата зависимост на българската икономика от европейската, значителната част на гръцките финансови институции в българската банкова система и високия външен дълг, които да доведат до промяна в режима на паричната политика. Рискът тази хипотеза да се случи, обаче, се оценява като незначителен.

- На 30 май **Европейската Комисия препоръча на Съвета на министрите на ЕС да прекрати на процедурата за прекомерен дефицит срещу България.** През последните две години страната последователно преизпълняваше заложените бюджетни цели. Благодарение на провежданата консервативна политика и на строгата бюджетна дисциплина, дефицит по КФП бе редуциран до 3.1% от БВП през 2010 г. и допълнително намален до 2.1% от БВП през 2011 г., при заложена цел от съответно 3.8 и 2.5%.

След полученото одобрение по тези данни от страна на Евростат на 23 април т.г. и предвид факта, че според Пролетната прогноза на ЕК за 2012 г., дефицитът се очаква да се понижи до 1.9% от БВП през 2012 г. и до

1.7% през 2013 г., Комисията заключи, че България устойчиво е коригирала своя прекомерен дефицит.

Към момента, процедура по прекомерен дефицит е открита спрямо 23 от 27-те държави-членки на ЕС. Изключения правят Естония, Финландия, Люксембург и Швеция. След направеното предложение от страна на ЕК, единствено България и Германия ще бъдат извадени от този списък на страни, застрашени от санкции.

- **Според излязлата през месеца експресна оценка за БВП, българската икономика отчете растеж от 0.5% на годишна база през първо тримесечие на 2012 г.,** докато икономическата активност остана непроменена в сравнение с предходния период.

Крайното потребление нарасна с 2.2% спрямо година по-рано и бе с положителен принос за растежа на БВП. Инвестиционната активност също показва признаци за възстановяване, след като спадът в бруто образуването на основен капитал се сви до 3.4% на годишна база.

Износът, обаче, отчете първото си намаление от 1.9% на годишна база от началото на възстановяването на икономиката. По-ниското търсене от страна на експортно-ориентирани отрасли доведе и до спад във вноса, който се понижи с 1.6% спрямо първо тримесечие на 2011 г.

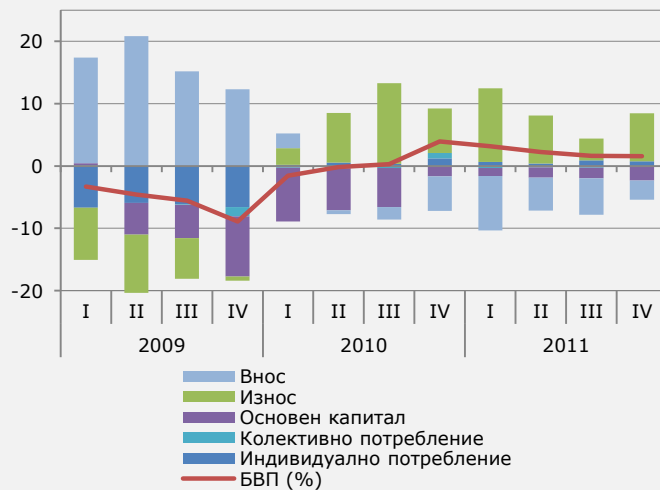
От страна на производството, брутна добавена стойност спадна с 0.3% на годишна база, след като растежът в индустрията се забави до 2% в съответствие с по-ниското външно търсене и спада на износа. Активността в сектора на услугите също бе слаба, докато добавената стойност в селското стопанство се повиши с 12.4% спрямо година по-рано. ▼

— ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Според експресната оценка за БВП, българската икономика отчете растеж от 0.5% на годишна база през първо тримесечие на 2012 г. С положителен принос бе крайното потребление, което се повиши с 2.2% спрямо година по-рано. Инвестиционната активност също показва признаци за възстановяване, след като спадът в бруто образуването на основен капитал се сви до 3.4% на годишна база. Отчетен бе и очакван спад на износа от 1.9%. По-ниското търсене от страна на експортно-ориентирани отрасли доведе и до спад във вноса, който се понижи с 1.6% спрямо първото тримесечие на 2011 г.

Растеж на brutния вътрешен продукт (БВП)

(%, на годишна база, сезонно изгладени данни)

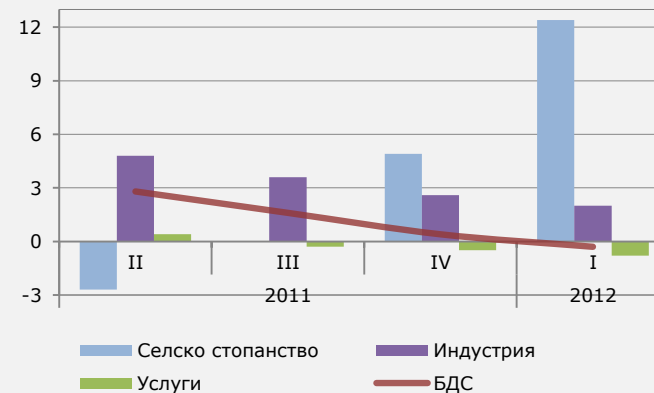

Източник: НСИ

От страна на производството, **брутна добавена стойност** спадна с 0.3% на годишна база, след като растежът в индустрията се забави до 2% в съответствие с по-ниското външно търсене и спада на износа. Активността в сектора на услугите също бе слаба, като отчете реално намаление на добавената стойност от 0.8%, докато добавената стойност в селското стопанство се повиши с 12.4% спрямо година по-рано.

Растеж на brutната добавена стойност (БДС)

(%, на годишна база, сезонно изгладени данни)

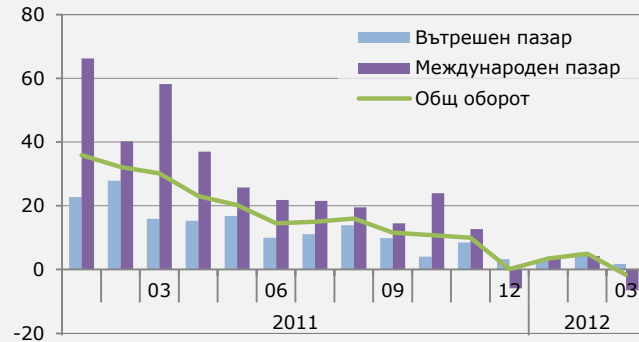

Източник: НСИ

Въпреки все още положителното изменение на продажбите на вътрешния пазар, **оборотът на промишлените предприятия** регистрира спад от 1.7% на годишна база през март. Отчетеното развитие се дължеше изцяло на спада от 6.5% при продажбите на международния пазар и по-конкретно на този при производството на основни метали, които заемат най-голям дял при промишлените продажби за износ.

Оборот в промишлеността

(%, на годишна база)

Източник: НСИ

Нарастването на оборота на вътрешния пазар се забави до 1.7% на годишна база. Секторите производство на химични продукти, производство на машини и оборудване и производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия имаха основен принос за отчетения растеж.

Въпреки доброто представяне при производството на химични продукти и машини и оборудване, **промишленото производство** намалѐ с 3% спрямо година по-рано. Негативно влияние в това отношение имаше спадът при производството на основни метали и по-конкретно производството на основни благородни и други цветни метали и производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия.

Годишният спад при **търговията на дребно** се забави чувствително до 1.4% през март от 5.6% през предходния месец. Освен традиционно доброто представяне на търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки, които нарасна-

ха с 9%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия, както и тази с компютърна и комуникационна техника, също отбелязаха растеж, съответно от 2.1 и 5.6%.

Индексът на **строителната продукция** нарасна с 2% спрямо година по-рано, като отчетеният растеж се дължеше изцяло на благоприятното развитие в гражданското строителство. То отчете ръст от 6.7% спрямо март 2011 г., а спадът при сградното строителство се сви до 1.4%.

Бизнес климат

(баланс на мненията)

Източник: НСИ

Индикаторът за **бизнес климата в страната** през април нарасна за втори пореден месец, след като оценките за настоящата бизнес ситуация отчетоха подобрене във всички сектори на икономиката. Според анкетираните, продажбите в търговията на дребно и поръчките в строителството бележат повишение. Очакванията в сектора на услугите, както и тези в

промишлеността по отношение на износа, също се подобряват.

Изменение на заетостта (%) и ниво на безработица

Източник: НСИ

Предварителните резултати от **Наблюдението на работната сила** през първото тримесечие на 2012 г. показаха продължаващ спад на заетостта и ръст на безработицата спрямо година по-рано. Заетите бяха с 53.1 хил. души (1.8%) по-малко в сравнение с първите три месеца на 2011 г., а броят на безработните се покачи до 422.5 хил. души, което съответства на най-високото ниво на безработица за последните 8 години – 12.9%¹. Развитието на заетостта по икономически дейности не показва значителни разлики от динамиката си през последната година. Загубата на работни места бе съсредоточена ос-

¹ От началото на 2012 г. резултатите от Наблюдението на работната сила се ажустират към данните за населението съгласно нова процедура, която е приложена и към резултатите за първото тримесечие на 2011 г. и съответно данните за него са ревизирани. За подробна информация виж www.nsi.bg

новно в сектора на индустрията, в резултат от неблагоприятната външна среда и слабата строителна активност, както и в трудово интензивните подотрасли на услугите, поради бавното възстановяване във вътрешното търсене².

Входящ, изходящ поток и общо регистрирани безработни

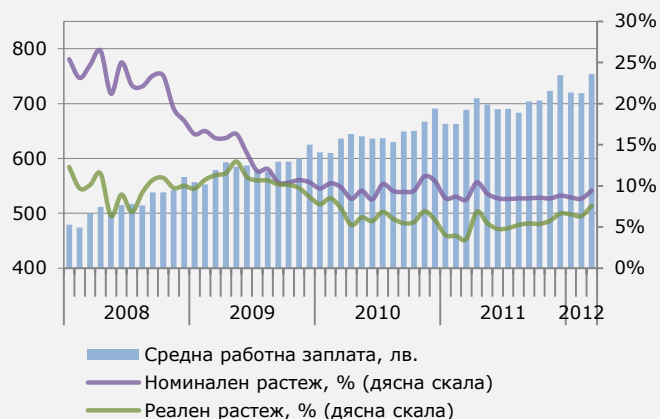
Източник: АЗ

Регистрираната безработица отчете намаление през април след съживяване в сезонното търсене на труд и изпълнението на активните програми и мерки на пазара на труда. Броят на безработните бе с над 3 хил. души по-малко спрямо предходния месец, възлизайки на 373.5 хил. души, а нивото на безработица се понижи с 0.1 пр.п. спрямо март до 11.4%. Макар че входящият поток отбеляза ръст за втори пореден месец, изходящият поток безработни нарасна в по-голяма степен (19.5%), основно в резултат на по-високия брой лица, започ-

² Развитието на заетостта по икономически дейности бяха потвърдени от Наблюдението на предприятията, провеждано от НСИ.

нали работа през април – 24.7 хил. души. Постепенното повишаване в сезонното търсене на труд на първичния трудов пазар подкрепи нарасналия брой лица (от 13.5 хил. души), които са намерили работа там. Наред с това, изпълнението на програмите и мерките на пазара на труда, вкл. и схемите по ОП „Развитие на човешките ресурси”, бе с активна реализация, което също допринесе за положителното развитие на безработицата спрямо предходния месец.

Динамика на средната работна заплата

Източник: НСИ

Номиналният растеж на **доходите от труд**³ възлезе на 8.9% през първото тримесечие на 2012 г. и бе съпоставим с нивото си през съответния период на предходната година. В реално изражение, обаче, растежът на средната работна се ускори до 6.8%. Темпът на изменение на заплатите в частния сектор

бе съпоставим с нивото си от началото на предходната година и отново бе по-висок от този в обществения сектор, достигайки 11% в номинално изражение. Възходяща динамика на доходите се наблюдаваше и в обществения сектор – от 1.8% през първо тримесечие на 2011 г. до 3.6% през текущия период, но все пак тяхната динамика продължи да бъде значително ограничена, във връзка с процеса на оптимизиране на бюджетните разходи. В реално изражение се наблюдаваше ускорена динамика на заплатите, както в обществения, така и в частния сектор на икономиката, които отчетоха повишение със съответно 1.7 и 9%.

Според предварителните оценки за динамиката на БВП и заетите лица през първото тримесечие на 2012 г., реалното изменение на **производителността на труда** се очаква да бъде около 3%, което е съпоставимо с отчетените стойности в края на предходната година и значително по-ниско спрямо повишението на показателя през съответния период на 2011 г. (7.4%). Текущото развитие ще бъде обусловено от по-ниската активност на търгуемия сектор на икономиката, който в най-голяма степен изпитва негативното влияние на външната среда.

Инфлацията се повиши минимално с 0.2% през април. Така годишното изменение на ХИПЦ отчете слабо ускорение до 2% в резултат на ефект от по-ниската база през април 2011 г. Въпреки това България остава сред държавите-членки на ЕС с най-ниски темпове на инфлация. Неенергийните промишлени стоки имаха най-голям положителен принос (+0.12 пр.п.) за месечното изменение на общия индекс, след като цените на облеклото и обувките нараснаха средно с 3.6% през месеца. Ускореното нарастване в цените на автомобилните горива

³ Предварителни данни от Наблюдението на предприятията.

през последните месеци продължи да се забавя до 1% спрямо март, като по този начин компонентът добави още 0.09 пр.п. към повишението на ХИПЦ на месечна база. От друга страна, цените на храните и пазарните услуги се понижиха слабо с 0.1% спрямо предходния месец. Последното компенсира с 0.13 пр.п. поскъпването при останалите пазарно-определяни цени. Административните цени от своя отчетоха средно нарастване от 0.7% през месеца, след като цените на природния газ и топлинната енергия бяха повишени съответно с 9.3 и 7.8%.

Приноси по компоненти на ХИПЦ

(пр.п., на годишна база)

* Услуги и неенергийни нехранителни стоки

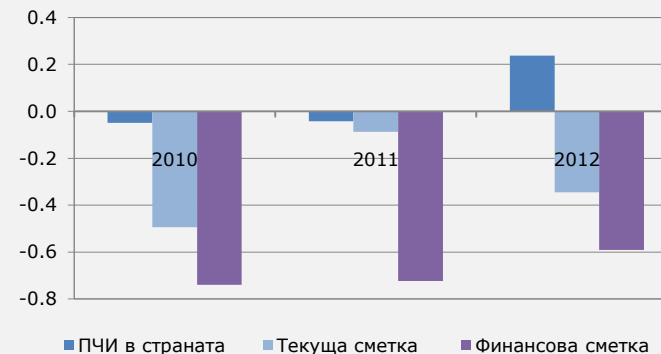
Източник: НСИ, МФ

Дефицитът по **текущата сметка** през първото тримесечие на 2012 г. възлезе на 345.6 млн. евро или 0.9% от БВП. Балансът по сметката беше отрицателен през януари и февруари, но през март бе отчетен излишък в размер на 118 млн. евро. Външната търговия имаше основно влияние върху динамика-

та на текущата сметка. В резултат от високата база през 2011 г., както и неблагоприятната външна среда в края на изминалата и първите месеци на текущата година, износът спадна с 10% през януари и 1.6% през февруари на годишна база. През месец март бе регистриран ръст от 1.6%, в резултат на което спадът в износа за тримесечието бе ограничен до 3.3%. За периода януари-март бяха изнесени стоки на обща стойност 4 626.2 млн. евро. По отношение на вноса, през всеки от месеците от началото на годината бе регистрирано нарастването на годишна база. Ръстът за февруари бе 13.7%, а за март – 11.4%. Стабилното представяне на вноса и спадът при износа доведоха до нарастване на търговския дефицит до 803.1 млн. евро (2% от БВП).

ПЧИ, текуща и финансова сметка

(януари–март, млрд. евро)

Източник: БНБ

Излишъкът по статията услуги за периода януари-март възлезе на 80.3 млн. евро (0.2% от БВП), като отчете намаление спрямо нивото си от предходната година. Свиването на изли-

шъка бе резултат от по-големия дефицит по други услуги, породен от по-слаб износ и по-активен внос.

Балансът по статията доход се подобри на годишна база, поради по-слабото изплащане на инвестиционен доход по ПЧИ. Дефицитът възлезе на 239.7 млн. евро за първото тримесечие, при 365.9 млн. евро за същия период на 2011 г.

Подобреното усвояване на средства по оперативни програми доведе до нарастване на входящите текущи трансфери. Излишъкът по сметката достигна 616.8 млн. евро (1.5% от БВП) за януари-март, в сравнение с 341 млн. евро за същия период на 2011 г.

Финансовата сметка отчете отрицателно салдо в размер на 591 млн. евро. Тенденцията на ограничени ПЧИ и изплащане на чуждестранни задължения от банковия сектор, която определяше баланса през изминалата година, се запази и през първите два месеца на 2012 г. Нетните ПЧИ отчетоха положителна стойност от 58.3 млн. евро през март, при отрицателен баланс от 385.5 млн. евро година по-рано. В същото време, по статията други инвестиции в страната влязоха 393.9 млн. евро, като притокът бе както от страна на пасивите, така и на активите.

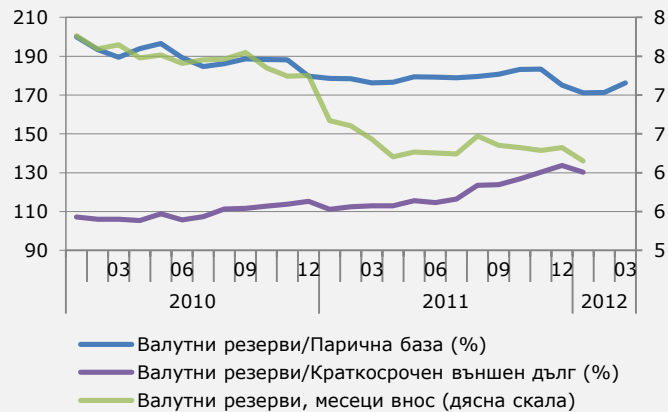
За първото тримесечие на годината **общият платежен баланс** бе отрицателен в размер на 175.5 млн. евро, като отчете понижени в сравнение с дефицита от 664.7 млн. евро през януари-март 2011 г.

Брутният външен дълг (БВД) възлезе на 35.1 млрд. евро в края на февруари, като се понижи с 1.8% на годишна и 0.3% на месечна база. Външната задлъжнялост спадна до 87.3% от

БВП. Основен принос за това имаше банковият сектор, където процесът на изплащане на заеми се отрази в намаление на краткосрочните задължения на банките от 21.3% на годишна база, а дългосрочните банкови задължения спаднаха с 5.1% в сравнение със същия период на предходната година. В края на февруари банковият дълг бе 15.6% от общия БВД на страната (при 17.9% през февруари 2011 г). Външният дълг на фирмите намален с 3.1% на годишна база, но остана почти непроменен спрямо предходния месец. Местните дъщерните дружества продължиха да връщат на компаниите-майки отпуснатите преди кризата средства, с което размерът на вътрешнофирменото кредитиране се понижи до 14.8 млрд. евро, при 15.1 млрд. евро година по-рано. В резултат от изплащането на задължения, времевата структура на дълга запази благоприятно съотношение между дългосрочен и краткосрочен дълг от 71.8:28.2%.

Международните валутни резерви отбелязаха годишен растеж от 11.9% в края на април – най-високият от ноември 2008 г., и достигнаха 13.4 млрд. евро. Основен принос за това имаха депозитът на правителството и в по-малка степен банковите резерви и депозитът на управление Банково. Международните резерви се повишиха с 1.5% само през април, водени от увеличението с 10.6% на депозита на правителството. Покритието на паричната база бе с 2.5 пр.п. по-високо, отколкото в края на март и достигна 178.8%. Към края на февруари резервите на БНБ бяха в състояние да покрият 6 месеца внос или 129.4% от краткосрочния външен дълг на страната.

Ключови отношения за валутния борд

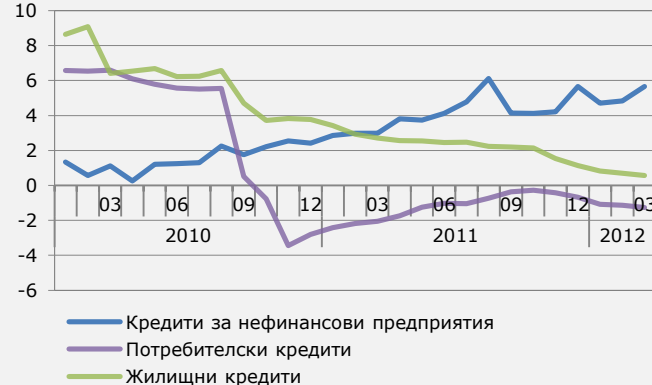
Източник: БНБ, МФ

Паричното предлагане запази двуцифрения си темп на растеж, като в края на март отчете повишение от 10.7% на годишна база. Темпът му на нарастване се понижи спрямо 11.7% в края на февруари, след като растежът на бързоликвидния паричен агрегат M1 се забави от 18 до 17.2%, а този на квази-парите се понижи от 8.2 до 7.3%. Широките пари имаха минимално увеличение от 0.2% на месечна база през март, а депозитите с договорен матуритет до 2 години, които нараснаха с 1.4%, единствени имаха положителен принос за това. M1 и депозитите, договорени за ползване след предизвестие, се понижиха съответно с 1.3 и 0.2%. Общият размер на депозитите продължи да забавя нарастването си на годишна база (от 12.1 до 11% в края на март). Депозитите се увеличиха с 0.3% спрямо предходния месец, за което допринесе нарастването на депозитите на домакинствата с 0.8%.

Кредитът за частния сектор ускори нарастването си на годишна база до 3.1% в края на март при 2.4% месец по-рано. По-високият растеж на частния кредит изцяло се дължеше на по-бързото нарастване на фирмените кредити (5.7% през март спрямо 4.8% в края на февруари). Същевременно, заемите за домакинства се свиха с 1% в сравнение със същия месец на предходната година. Потребителските кредити се понижиха с 1.3% на годишна база, при намаление от 1% в края на февруари, докато жилищните кредити отчетоха незначително забавяне от 0.7% до 0.6% в края на март.

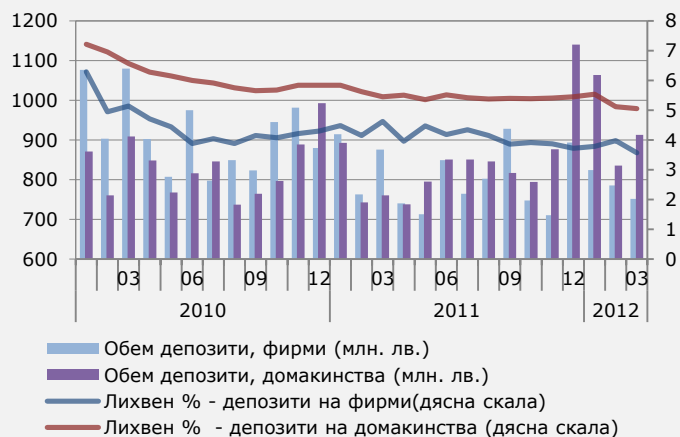
Кредит към частния сектор

(%, на годишна база)

Източник: БНБ, МФ

Лихвени проценти и обеми на срочните депозити в лева до 1 г

Източник: БНБ, МФ

Среднопретеглените **лихвени проценти по кредитите** се понижиха за втори пореден месец през март. Цената на кредитите за фирми се понижи в най-голяма степен (с 1 пр.п.), но това не доведе до нарастване на обема новоотпуснати кредити, които през март бяха с 7.6% по-малко спрямо предходния месец. Среднопретеглените проценти по потребителски и жилищни кредити спаднаха с 0.1 и 0.4 пр.п., като това бе съпроводено с нарастване на месечните им обеми, съответно с 35.5 и 18.8%. Среднопретеглените **лихвени проценти по депозити** в лева и щатски долари се понижиха слабо с 0.2 и 0.1 пр.п., докато процентът по депозити в евро се повиши с 0.2 пр.п. Общият обем новопривлечени депозити през март бе по-висок с 2.6% от обема през февруари.

Лихвени проценти и обеми на фирмени и потребителски кредити в лева

Източник: БНБ, МФ

Дефицитът по КФП възлезе на 687.2 млн. лв. на касова основа (0.9% от БВП) в края на март, като съотношението дефицит към БВП бе с 0.1 пр.п. (57 млн. лв.) по-ниско в сравнение със същия период на 2011 г.

Постъпилите **общо приходи и помощи** бяха в размер на 5 955.7 млн. лв. или 20.7% от заложеното за годината, като нивото им нарасна номинално с 7.7% на годишна база. Данъчните приходи се увеличиха с 8.2% спрямо март 2011 г., водени от високото нарастване на приходите от косвени данъци с 22.2%, докато постъпленията от преки данъци отчетоха понижение от 3.3%. Приходите от ДДС се повишиха значително спрямо първото тримесечие на 2011 г. – с 33.4%. От една страна, това бе свързано с номиналното увеличение на

вноса, а от друга – с повишената събираемост на приходите от косвени данъци в следствие на задължителното за всички видове търговци изграждане на дистанционна връзка между фискалните им устройства и системата на НАП до края на март 2012 г. Приходите от социално- и здравноосигурителни вноски бяха по-ниски с 3.2%. Неданъчните приходи и постъпилите помощи се увеличиха общо с 5.4%, като нивото им достигна 1 001.1 млн. лв.

Консолидиран бюджет

(месечна стойност, млн. лева)

* Вкл. вноската в бюджета на ЕС.

Източник: МФ

Общите разходи, включително вноската на страната в общия бюджет на ЕС, възлязоха на 6 642.9 млн. лв., отбелязвайки нарастване от 5.9% на годишна база. Последното се дължеше предимно на повишените капиталови разходи (37.5%), социалните разходи и стипендиите (2.6%) и субсидиите (24.8%). Растежът на капиталовите разходи бе в съответствие с постигането на целта за по-високо усвояване на средствата от ЕС. Плащанията за текуща издръжка се понижиха с 1.5% и повлияха в посока намаляване растежа на общите държавни разходи.

Фискалният резерв в края на март възлезе на 4.5 млрд. лв.

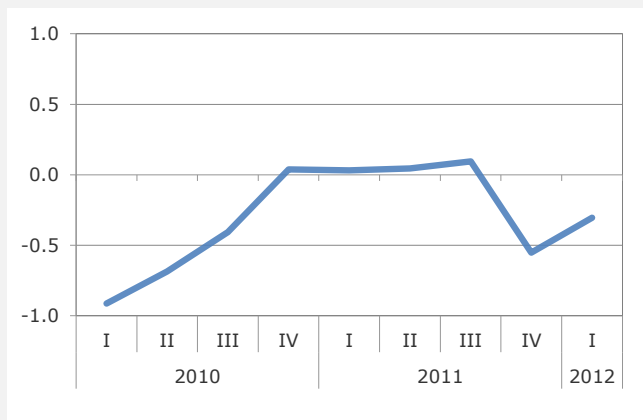
Държавният и държавногарантираният дълг бе в размер на 16.6% от БВП. Нивото на вътрешния дълг бе 6.5% от БВП, на външния – 8.7% и на държавногарантирания дълг – 1.4% от БВП. ▼

— ФИНАНСОВ СЕКТОР:

РЕЗЮМЕ НА ОСНОВНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

- Според българските финансови посредници, усилията на европейските институции трябва да бъдат насочени към въвеждането на мерки за стимулиране на икономическия растеж и заетостта с цел подобряване на ситуацията в ЕС.
- Анкетираните подобряват оценката си за текущата икономическа ситуация.

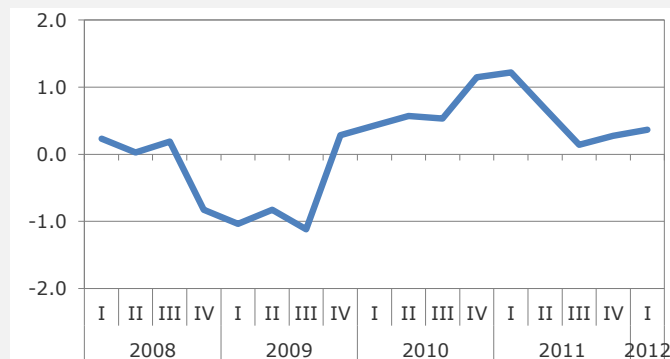
Текущо икономическо състояние

- Очаква се щатският долар да поскъпне спрямо лева до края на второто тримесечие.

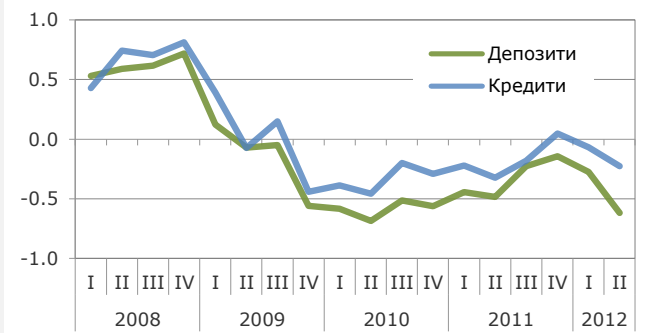
- Инфлационните очаквания за 2012 г. остават ниски.

Инфлационни очаквания

- През второто тримесечие може да се очаква по-значително понижение на лихвените проценти по кредитите и в по-малка степен на тези по депозитите.

Очаквания за лихвените проценти по депозити и кредити в лева

— ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	II'11	III'11	IV'11	I'12	11'11	12'11	01'12	02'12	03'12	04'12
— БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ¹															
БВП ¹	%, на год. база	6.1	-5.5	0.4	1.7	2.1	1.4	0.9	0.5						
Потребление	%, на год. база	2.5	-7.3	0.5	-0.3	-0.3	1.5	-1.8	2.2						
Брутообразуване в основен капитал	%, на год. база	21.9	-17.6	-18.3	-9.7	-7.0	-7.4	-10.5	-3.4						
Износ	%, на год. база	3.0	-11.2	14.7	12.8	13.5	5.3	11.9	-1.9						
Внос	%, на год. база	4.2	-21.0	2.4	8.5	8.7	8.9	5.2	-1.6						
Селско стопанство	%, на год. база	32.4	-9.5	-6.2	-1.1	-2.7	0.0	4.9	12.4						
Индустрия	%, на год. база	6.0	-5.7	-6.3	6.6	4.8	3.6	2.6	2.0						
Услуги	%, на год. база	4.1	-1.3	4.4	-0.1	0.4	-0.3	-0.5	-0.8						
Корективи	%, на год. база	5.7	-16.5	-0.5	0.8	-5.8	2.3	0.9	7.6						
— КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА															
Промислено производство	%, на год. база	0.7	-18.3	2.0	5.8	7.1	3.9	1.3	-2.6	2.0	-1.2	-1.1	-3.6	-3.0	
Оборот в промишлеността	%, на год. база	13.7	-20.2	14.1	17.2	19.1	14.2	6.8	2.0	10.0	0.2	3.5	4.9	-1.7	
Оборот в търговията на дребно	%, на год. база	8.9	-7.7	-8.4	-1.9	0.2	-3.0	-4.3	-3.1	-5.6	-2.4	-2.4	-5.6	-1.4	
Строителна продукция	%, на год. база	12.2	-14.3	-14.5	-12.9	-16.2	-11.3	-9.2	-1.6	-10.9	-5.6	2.2	-9.4	2.0	
Общ бизнес климат	баланс	38.0	10.2	9.6	14.2	14.1	15.2	13.5	11.5	12.7	13.0	12.3	9.9	12.2	15.4
Промисленост	баланс	39.9	12.3	13.4	22.4	22.8	24.1	21.0	21.3	18.9	21.0	21.4	21.3	21.4	23.2
Търговия на дребно	баланс	41.3	13.5	10.1	17.3	10.7	20.2	25.5	10.5	26.4	26.2	11.0	9.1	11.5	13.8
Строителство	баланс	40.3	8.5	5.1	2.8	4.4	3.9	-1.9	-4.1	-1.1	-6.1	-2.4	-4.7	-5.2	3.5
Услуги	баланс	28.7	5.1	5.6	5.9	10.1	3.8	1.8	8.2	0.1	2.9	10.2	2.6	11.8	13.3
— ПАЗАР НА ТРУДА															
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	53.8	53.0	52.0	51.3	51.0	51.9	51.5	51.8						
Коефициент на заетост (15+)	%	50.8	49.4	46.7	45.6	45.3	46.6	45.7	45.1						
Заетост (НРС)	%, на год. база	3.3	-3.2	-6.2	-3.4	-4.5	-2.8	-2.3	-1.8						
Безработица (НРС)	%	5.6	6.8	10.2	11.2	11.2	10.2	11.4	12.9						
Безработица (АЗ)	%	6.3	7.6	9.5	10.1	10.1	9.5	10.0	11.4	10.0	10.4	11.1	11.5	11.5	11.4

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	II'11	III'11	IV'11	I'12	11'11	12'11	01'12	02'12	03'12	04'12
Номинална работна заплата	%, на год. база	26.5	11.8	6.4	9.1	9.3	8.6	8.7	8.9	8.5	8.8	8.6	8.4	9.4	
Реална работна заплата ²	%, на год. база	13.0	9.1	3.3	5.6	5.7	5.3	5.9	6.9	5.8	6.6	6.5	6.3	7.6	
Производителност на труда (БВП на зает)	%, на год. база	3.5	-3.0	5.3	6.2	7.5	7.3	2.6							
Реални разходи на единица труд (БВП)	%, на год. база	3.7	8.1	2.7	-3.7	-7.5	-2.7	8.1							
— ИНФЛАЦИЯ															
Национален индекс на потребителските цени	%, на год. база	12.3	2.8	2.4	4.2	4.8	3.9	3.1	2.0	3.1	2.8	2.3	2.0	1.7	1.7
Хармонизиран индекс на потребителски цени	%, на год. база	12.0	2.5	3.0	3.4	3.4	3.1	2.5	1.9	2.6	2.0	1.9	2.0	1.7	2.0
Цени на производител на вътрешния пазар	%, на год. база	13.3	-4.3	7.2	8.6	10.3	7.2	5.5	4.8	5.9	4.1	5.3	4.6	4.6	5.0
— КОНСОЛИДИРАН БЮДЖЕТ (С НАТРУПВАНЕ)															
Приходи и помощи	млн. лв.	27313	25041	23933	25378	12042	18354	25378		22639	25378	1900	3681	5956	
Общо разходи	млн. лв.	25323	25667	26755	26866	12692	19181	26866		23688	26960	2198	4246	6643	
Вноска в бюджета на ЕС	млн. лв.	720	746	670	779	367	528	779		676	779	62	242	307	
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	1990	-626	-2823	-1488	-651	-827	-1488		-1049	-1582	-298	-565	-687	
	% от БВП	2.9	-0.9	-4.0	-2.0	-0.9	-1.1	-2.0		-1.4	-2.1	-0.4	-0.7	-0.9	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	10710	10641	11778	12826	11578	11946	12826		12166	12826	12715	12819	13052	
	% от БВП	15.5	15.6	16.7	17.0	15.4	15.9	17.0		16.2	17.0	16.2	16.3	16.6	
Фискален резерв	млн. лв.	8382	7673	6012	4999	5154	5071	4999		5318	4999	4028	3802	4531	
	%, на год. база	12.5	-8.5	-21.6	-16.9	-14.5	-24.4	-16.9		-16.8	-16.9	-25.6	-25.0	-3.6	
— ФИНАНСОВ СЕКТОР															
Международни резерви	млн. евро	12713	12919	12977	13349	12340	13051	13349	13192	13198	13349	12981	12789	13192	13388
Покритие на паричната база	%	175.3	195.2	179.8	175.1	179.2	180.7	175.1	176.0	183.3	175.1	171.2	171.4	176.3	178.8
Покритие на вноса	месеци	5.4	8.0	7.3	6.3	6.3	6.4	6.3	6.1	6.3	6.3	6.2	6.0	6.1	
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	96.5	100.2	115.3	133.8	114.6	123.9	133.8	132.7	130.3	133.8	130.3	129.4	0.0	
Паричен агрегат М1	%, на год. база	-4.1	-8.8	0.8	14.4	3.7	5.5	14.4	17.2	4.4	14.4	18.9	18.0	17.2	
Паричен агрегат М3	%, на год. база	8.8	4.2	6.2	12.2	8.0	10.3	12.2	10.7	7.8	12.3	12.7	11.7	10.7	
Депозити	%, на год. база	8.8	7.6	6.6	13.2	8.8	11.3	13.2	11.0	8.2	13.2	13.4	12.1	11.0	
Кредит към частния сектор	%, на год. база	32.9	3.8	1.1	3.3	2.1	2.2	3.3	3.1	2.3	3.3	2.5	2.4	3.1	
Кредит към нефинансовите предприятия	%, на год. база	33.1	2.3	2.4	5.7	4.1	4.1	5.7	5.7	4.2	5.7	4.7	4.8	5.7	
Кредит за домакинствата	%, на год. база	31.4	5.8	-0.8	-0.4	-0.6	-0.2	-0.4	-1.0	-0.2	-0.4	-0.8	-1.0	-1.0	

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	II'11	III'11	IV'11	I'12	11'11	12'11	01'12	02'12	03'12	04'12
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	10.9	10.5	8.5	7.4	7.3	7.3	7.7	8.3	7.4	8.6	8.1	8.8	8.0	
Лихвен процент (срочни депозити)	%	5.6	7.0	5.4	4.8	4.9	4.7	4.8	4.6	4.8	4.7	4.8	4.6	4.4	
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.39	1.36	1.47	1.51	1.35	1.45	1.51	1.46	1.46	1.51	1.48	1.45	1.46	1.48
	ср. пер.	1.34	1.41	1.48	1.41	1.36	1.38	1.45	1.49	1.44	1.48	1.52	1.48	1.48	1.49
— БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ															
Брутен външен дълг	% от БВП	104.9	108.3	102.8	91.9	94.6	94.0	91.9		92.8	91.9	87.5	87.3		
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	35.4	32.1	30.4	28.2	29.6	29.1	28.2		28.4	28.2	28.2	28.2		
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	36.4	38.5	40.3	41.8	40.3	40.8	41.8		41.8	41.8	42.0	42.2		
— ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС															
Текуща сметка	млн. евро	-8182	-3116	-376	361	9	1155	-715	-346	-305	-329	-155	-310	119	
<i>Текуща сметка, плъзгаща се база</i>	% от БВП	-23.1	-8.9	-1.0	0.9	1.0	0.6	0.9	0.3	0.9	0.9	0.7	-0.3	0.3	
Търговски баланс	млн. евро	-8598	-4174	-2764	-1975	-697	-220	-856	-803	-365	-323	-204	-272	-327	
<i>Търговски баланс, плъзгаща се база</i>	% от БВП	-24.3	-11.9	-7.7	-5.1	-5.7	-5.6	-5.1	-6.7	-5.3	-5.1	-5.4	-6.0	-6.4	
Износ, f.o.b.	млн. евро	15204	11699	15561	20227	4866	5416	5162	4626	1755	1585	1434	1477	1715	
	%, на год. база	12.5	-23.1	33.0	30.0	28.1	22.6	19.7	-3.3	20.5	13.6	-10.0	-1.6	1.6	
Внос, f.o.b.	млн. евро	23802	15873	18325	22201	-5563	-5635	-6018	-5429	-2120	-1908	-1638	-1749	-2042	
	%, на год. база	-214.7	-33.3	15.4	21.2	18.9	22.0	12.4	8.9	11.0	7.8	1.6	13.7	11.4	
Капиталова сметка	млн. евро	277	477	291	494	47	126	306	14	52	250	0	7	7	
Финансова сметка	млн. евро	11463	1163	-699	-1194	-351	-707	588	-591	184	18	-555	-132	96	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	6206	2505	1035	1205	85	302	904	216	167	388	48	110	58	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	-731	-619	-661	-357	-9	-234	67	-356	57	-136	29	-35	-351	
Други нетни инвестиции	млн. евро	6032	-704	-1048	-1976	-420	-747	-364	-445	-33	-230	-632	-208	394	
Промяна в международните резерви на БНБ ³	млн. евро	-674	650	384	-159	-92	-470	-261	176	65	-215	490	196	-510	

1. По цени от 2005 г, сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни.

2. Дефлирани с ХИПЦ.

3. (-) повишение, (+) понижение в резервите на БНБ

— АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ И ОБЗОР НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ

МФ продължава политиката си за предоставяне на разнообразни инвестиционни инструменти

Министерство на финансите (МФ) разшири спектъра на възможните инвестиционни алтернативи през емисионната 2012 г., като на 2 април предложи 10-годишна емисия държавни ценни книжа (ДЦК), емитирана през 2008 г. с падеж 2018 г. Облигацията се преотваря за първи път от четири години насам и остатъчният ѝ срок е шест години. На последния аукцион за тази емисия в

края на 2008 г. беше постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на 7.36%. Доходността на одобреното количество от 42.2 млн. лв. на проведения аукцион, отбеляза съществено понижение от 324 б.т., като достигна 4.12%. Част от постъпилите поръчки не бяха одобрени заради значително отклонение на заявената по тях доходност от тази, търсена на останалите поръчки, допуснати до участие в аукциона. Този резултат за пореден път потвърждава тенденцията за спад на доходността по цялата суверенна бенчмарк крива. Предвид остатъчния матуритет на емисията, интерес към нея проявиха преобладаващо банки, които придобиха над 80% от книжата на аукциона.

Установената финансова устойчивост, благоприятната макроикономическа обстановка и успешното изпълнение на заложените параметри в Бюджет 2012 водят до продължаване на водената от МФ политиката за предоставяне на широкообхватен инвестиционен инструментариум, като се

съблюдават възможно най-благоприятните за държавата условия.

На 23 април 2012 г. МФ предложи за продажба 2-годишни ДЦК при сериозен инвеститорски интерес. Заявените от участниците в аукциона поръчки достигнаха 75 млн. лв. и превишиха повече от два пъти предложеното количество от 35 млн. лв. Коефициентът на покритие на книжата в най-краткия матуритетен сегмент от предлаганите през 2012 г. достигна 2.15. Съответстващата среднопретеглената годишна доходност се затвърди на стабилно ниски нива и за цялото одобрено количество от 35 млн. лв. бе в размер на 2.20%. Цената на финансиране продължава да е премиална, което е измерител за инвеститорското доверие. За сравнение, на първия аукцион за тази емисия, проведен на 6 февруари 2012 г., регистрираната среднопретеглена годишна доходност беше 2.36%.

Провеждането на аукциона съвпадна и със сериозни политически и финансови флукутации в Европа. Това доведе до повишаване на рисковите очаквания на европейския дългов пазар, което рефлектира в по-високи рискови премии, изисквани от инвеститорите. Въпреки моментните колебания на европейския пазар, резултатите от аукциона за продажба на 2-годишни ДЦК открояват устойчивостта и ниската волатилност на българската бенчмарк крива на доходността.

На фона на тези изключително положителни резултати, постигнати от България в областта на управлението на държавния дълг, ЕЦБ публикува на 13 април 2012 г. данните за дългосрочния лихвен процент за оценка степента на конвергенция. Съгласно данните за месец март 2012 г., този

България с отличен напредък по изпълнението на Маастрихтските критерии за конвергенция

показател за България бе 5.07%. Стойността му се формира на база доходността на българските 10-годишни облигации, която рязко спадна спрямо февруари и достигна рекордно ниски нива за четиригодишен период. Дългосрочният лихвен процент на България бе под стойността на този показател на 11 държави-членки на ЕС, като шест от тези държави са членки и на Еврозоната. По този Мастрихтски критерий за конвергенция, България се движи в едни рамки с още две държави-членки на Икономическия и паричен съюз.

Резултати от последните проведени аукциони на ДЦК

(млн. лв./евро)

Допълнителни данни за резултатите от аукционите се съдържат на интернет страницата на Българска народна банка, която е фискален агент на правителството www.bnb.bg

Източник: МФ

Тези данни са в съответствие и с публикуваните на 23 април 2012 г. данни на Евростат по още един критерий от Мастрихт – съотношението консолидиран държавен дълг/ БВП. За втора

поредна година със стойност на показателя дълг /БВП от 16.3% към края на 2011 г., България изпреварва всички страни членки на ЕС с изключение на Естония. Тези данни са още едно сигурно доказателство за провежданата от правителството политика по управление на държавния дълг при ограничения далеч по-строги от налаганите изисквания към страните, членуващи в Еврозоната, където съотношението дълг към БВП в края на 2011 г. бе 87.2%. Резултатите, постигнати от правителството в областта на фискалната политика, поставят страната в особено благоприятно положение, даващо ѝ възможност за пълна интеграция към единния Европейския пазар и финансиране при едни от най-ниските цени за цялата Европейска общност.

Номиналният размер на държавния дълг в края на месец март възлезе на 6 111.4 млн. евро, в това число вътрешния държавен дълг бе в размер на 2 618.6 млн. евро, а външният – 3 492.7 млн. евро. В номинално изражение дългът отбеляза увеличение приблизително с 138.94 млн. евро в сравнение с нивото му в края на предходния месец. Това се дължи преди всичко на реализираното вътрешно финансиране на дълга през месеца. В края на март съотношението държавен дълг към БВП бе 15.2%.

Стабилното ниво на държавния дълг - от първостепенно значение за държавните финанси

Табл.: Размер на държавния дълг, млн. евро

Структура	31.12. 2010	31.12. 2011	31.01. 2012	29.02. 2012	31.03. 2012
Вътрешен държавен дълг	2 011.5	2 458.3	2 412.5	2 516.7	2 618.6
Външен държавен дълг	3 373.5	3 487.6	3 480.1	3 455.7	3 492.7
Общо държавен дълг	5 385.0	5 945.9	5 892.6	5 972.4	6 111.4
Общо държавен дълг/БВП	4.9	15.3	14.3	14.9	15.2

Валутната структура на държавния дълг не генерира рискове, свързани с неговото обслужване

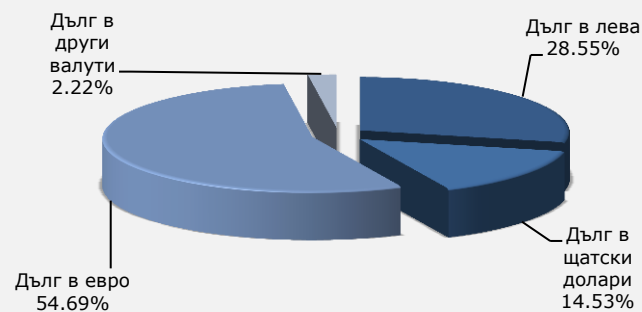
Положителна промяна бе отчетена през март във валутната структура на дълга в посока нарастване на дълга в лева, който достигна 28.6% (при 28% в края на февруари). Регистриран бе спад в дела на дълга, деноминиран в евро, щатски долари и други валути, които достигнаха съответно до 54.7, 14.5 и 2.2%.

Към края на март делът на дълга с фиксирани лихви регистрира увеличение спрямо февруари и достигна 83.1%, а дълга с плаващи лихви се понижи до 16.9%, което бе резултат от осъществената през периода заемна политика насочена основно към финансиране с фиксирани лихвени проценти.

Лихвената структура на държавния дълг осигурява предсказуемост на необходимите за неговото обслужване средства

Валутна структура на държавния дълг

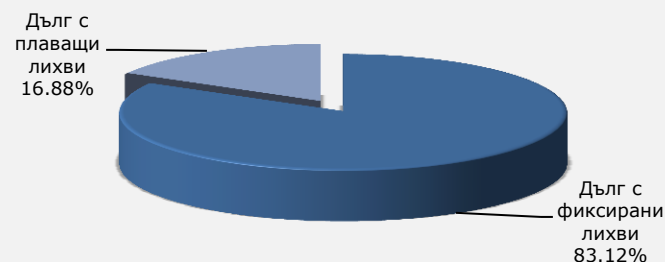
(към 31 март 2012 г.)

Източник: МФ

Лихвена структура на държавния дълг

(към 31 март 2012 г.)

Източник: МФ

Портфейлната структура на държавния дълг е друг ключов показател за успешната политика при управлението на дълга

В структурата на дълга по видове инструменти и кредитори през март най-висок относителен дял заемат задълженията, свързани с вътрешния дълг – 42.9%, следвани от глобалните облигации – 26.7%, държавните инвестиционни заеми – 15.4%, задълженията към Световната банка – 11.5%, задълженията към ЕС – 2.2%, Парижкия клуб – 1.3% и активираните държавни гаранции – 0.04%.

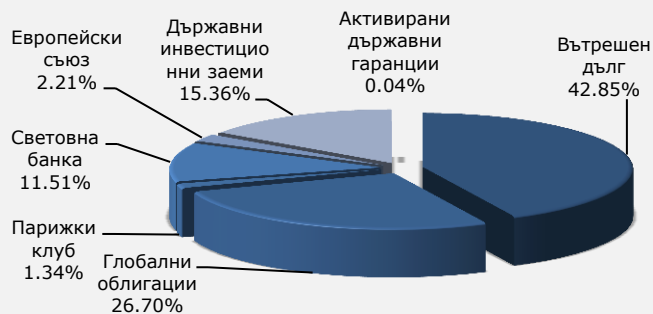
Изчерпателна информация за българския държавен дълг, включително месечни бюлетени и годишни прегледи, могат да бъдат намерени на Интернет страницата на българското Министерство на финансите:

<http://www.minfin.bg/en/statistics/?cat=2&from=0&fyear=0&to=0&tyear=0&dq=&pokaz=0>

За допълнителни въпроси или коментари, можете да се свържете с г-жа Милена Бойкова, директор на дирекция "Държавен дълг и финансови пазари", Министерство на финансите
email: M.Boikova@minfin.bg ,
тел. +359 2 9859 2450

Структура на държавния дълг по кредитори

(към 31 март 2012 г.)

Източник: МФ